

**ТЕХНИКА НА ЛЕЧЕНИЕ СЪС СЕМИОКЛУЗИВНА ФОЛИЕВА ПРЕВРЪЗКА
ПРИ ТРАВМАТИЧНИ АМПУТАЦИИ В ОБЛАСТТА НА ДИСТАЛНАТА
ФАЛАНГА В ЗРЯЛА ВЪЗРАСТ**

Даниел Желев^{1,2}, Стоян Христов^{1,2}

¹ Клиника по ортопедия и травматология, Университетска многопрофилна болница за активно лечение Бургас АД, Бул. Стефан Стамболов 73, 8000 Бургас, България

² Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, бул. „Проф. Якимов“ 1, Бургас 8010, България

e-mails: zhelev_dr@mail.bg, hristov@dr.com

Резюме: *Въведение.* Травматичните върхови ампутации съставляват около 2 до 4% от уврежданията на ръката в зряла възраст. Те имат значително въздействие върху функцията на пръста и крият потенциален риск от възникване на усложнения. Терапевтичният подход бива мултифакторен в зависимост от локализацията и тежестта на травмата.

Цел. Да се сравнят резултатите от проведеното лечение с семиоклузивна фолиева превръзка при травматични ампутации в зряла възраст с друг тип терапевтично поведение. Да се обособят ясно критериите за подбор на пациенти подходящи за подобен тип лечение.

Заклучение. Лечението на върхови ампутации с семиоклузивна фолиева превръзка е има редица предимства и е подходящ терапевтичен метод с нисък процент усложнения, при правилен подбор на пациентите.

Ключови думи: дистална фаланга, травматични ампутации, лечение, семиоклузивна фолиева превръзка

**TREATMENT TECHNIQUE WITH SEMIOCLUSIVE FOIL BANDAGE FOR
TRAUMATIC AMPUTATIONS IN THE AREA OF THE DISTAL PHALANX IN
ADULTS**

Daniel Zhelev^{1,2}, Stoyan Hristov^{1,2}

¹ Orthopedics and Traumatology Clinic, University Multidisciplinary Hospital for Active Treatment - Burgas AD, Stefan Stambolov Blvd. No. 73, 8000, Burgas, Bulgaria

² University „Prof. Dr. Asen Zlatarov“, Prof. Yakimov Blvd. No. 1, 8010, Burgas, Bulgaria

: Introduction. Traumatic apical amputations account for about 2 to 4% of hand injuries in adulthood. They have a significant impact on finger function and carry a potential risk of complications. The therapeutic approach is multifactorial depending on the localization and severity of the trauma.

Objective. To compare the results of treatment with semi-occlusive foil dressing in traumatic amputations in adulthood with other types of therapeutic behavior. To clearly define the criteria for selecting patients suitable for such treatment.

Conclusion. Treatment of apical amputations with semi-occlusive foil dressing has a number of advantages and is a suitable therapeutic method with a low complication rate, with proper patient selection.

Keywords: *distal phalanx, traumatic amputations, treatment, semi-occlusive foil dressing*

1. Въведение

Травматичните ампутации в областта на дисталната фаланга е най- често травмираната част пръста, като тази област бива ангажирана при около 10% от всички травми в областта на горният крайник. Те се характеризират с посттравматична липса на тъкан вследствие на директното въздействие на травматичния агент[1]. В зависимост от степента на компрометиране на мекотъканното покритие, костното засягане или увреждане на нокътната плочка се наблюдава различен по степен функционален или козметичен дефицит. Различните по степен и качество увреди предразполагат за наличие на различен тип терапевтичен подход включващ както консервативни, така и оперативни методи за лечение[2].

От направената литературна справка за пръв път техниката за лечение със семиоклузивна фолиева превръзка на травматични ампутации на дистална фаланга е описано от Menpen през 1993, като той показва своя кратък опит без да влиза в детайли за използваната техника[3]. Последващите публикации на Quell и Promensberger обръщат и внимание на патофизиологичния принцип на метода[4]. Demert от своя страна през 2012 г. обръща по голямо внимание на наблюдаваните усложнения. Качеството на мекотъканно възстановяване и постигнатия функционален резултат е описан от Hoique[5]. За пръв път Bensa сравнява резултатите между метода и оперативно лекуваните пациенти, описващ сходен функционален резултат с по малко усложнения[6].

Патофизиологичното обяснение на техниката се изразява в контейнериране на тъканна течност в областта на раневия дефект, което води до отделяне на растежни фактори и образуване на бофилм по раневата повърхност, с последващо образуване на грануляционна тъкан покриваща мекотъканния дефект. Изисква се последващо стимулиране на епителизацията за окончателно покриване с дерма и епидермис[7].

2. Описание на метода

За провеждане на лечението с семиоклузивна фолиева превръзка е необходимо използване на прозрачно, водонепроницаемо, не залепващо фолио с размер позволяващ образуване на контейнер дистално от увредата. Нашия опит е с фабрично готови фолиеве листове с размер 7 x 5 сантиметра имащи описаните по горе характеристики.

Диагностичния алгоритъм на всеки пациент с наличие на травматична ампутация на дисталната фаланга включва оценка на виталността на тъканите, засегнатата анатомична структура, възможността за активни и пасивни движения в дисталната интерфалангеална става, наличието на контаминация, както и наличието на активен възпалителен процес. Задължително се извършва поне две рентгенови проекции за оценка на костното засягане. Използва се класификационната схема на Allen и производните на нея Ishigawa и Tamaï за окончателно определяне на терапевтичното поведение[8].

За постигане на очаквания терапевтичен резултат е основополагащ правилен подбор на пациенти, който включва следните критерии: парциални ампутации (Allen I- III ; Isikawa subzone I-III); липса на засягане на дисталната интерфалангеална става; липса на засягане на флексорно- екстензорния апарат; липса на активен възпалителен процес. Първичната контаминация не се смята противопоказание

Началното третиране на травмираната повърхност включва извършване на обилна иригация с водно солеви и антисептични разтвори с последващ при необходимост дебридман на авиталните тъкани. Първично се поставя стерилна компресивна превръзка

до спиране на постравматичното кървене. Препоръчва се приложение на перорален антибиотик за 5-7 дни с удължаване при наличие на данни за възпалителен процес. Повторен контролен преглед се провежда след 3 до 5 дни.

Последващия контролен преглед включва премахване на превръзката, иригация с водно солеви разтвори на раневата повърхност, без използване на антисептични разтвори. Поставят се два листа фолио по съответно дорзално и воларно, като се изолира поне до нивото на средната част на медиалната фаланга. Целта е образуване на контейнер дистално от травмираната повърхност събиращ тъканната течност, стимулираща регенерационния процес. Проксимално облепяме фолиевата превръзка с цел протекция на изтичане на тъканната течност и разместване. Протектираме пръста с марлен бинт с оглед комфорт на пациента, липса на визуален контакт с пръста и улеснение на съхранението. Повторен контролен преглед провеждаме след 7 до 10 дни. При него се премахва семиоклузивната превръзка, извършва се иригация с водно-солеви разтвори само на околната на раневата повърхност кожа. Основната цел е запазването на образувания се биофилм, неговото отстраняване би довело до забавяне или стопиране на регенеративния процес. Поставя се нова превръзка, като отново се подменя през интервал от 7 до 10 дни до покритие на раневия дефект с грануляционна тъкан. При пълно покритие е необходимо използване на епитилизиращи унгванти с цел възстановяване на кожното покритие и завършване на терапевтичния процес. Обикновено терапевтичния период трае средно 4-8 седмици, като е в пряка зависимост от тежестта на травмата и прецизността на изпълнение.

3. Дискусия

Подходящия терапевтичен подход при върховите ампутации в областта на дисталната фаланга остава неизяснен. Приложение на редица хирургични техники се смята за най-честия избор за лечение. Като хирургични терапевтични алтернативи можем да обособим на първо място извършването на свободна кожна пластика и васкуляризираната кожна пластика[9]. Тези техники са свързани с определен процент некроза на графта, изискване на специфичен хирургичен инструментариум и наличието обучен екип. Извършването на V-Y кожна пластика по съсетство има тесни индикации[10]. Хирургичното скъсяване и оформяне на ампутационен чукач, се характеризира със загуба на функционална дължина, което я прави нежелан метод при първична обработка. Като позитиви на оперативното лечение можем да обособим по кратки срокове на терапевтичния процес, възможност за лечение при наличие на активен възпалителен процес и засягане на дисталната интерфалангеална става и флексорно-екстензорния апарат.

Като позитиви на техниката със семиоклузивна фолиева превръзка можем да обособим възможност за извършване в амбулаторни условия, икономическа изгодност спрямо оперативните техники, нисък брой пост терапевтични усложнения, както и висок процент успеваемост с постигане на добра функция от данни от публикувани проучвания.

Като негативи на техниката можем да обособим: наличието на обемна превръзка; липса на възможност за пълен обем активни и пасивни движения в дисталната интерфалангална става с възможност за развитие на потенциални контрактури; мацериране на околната кожа; наличие на неприятна миризма до подмяната. Запознаването на пациента с всички негативи е в основата на кооперабилността, не прекъсване преждевременно на терапевтичния процес и окончателната удовлетвореност.

Усложненията наблюдавани при приложение на техниката са: мацериране на околната кожа (без данни за трайни увреждания); върхова хипестезия и анестезия (около

20%), козметична деформация: хипергрануляции (основно при лоша техника на приложение); трофични изменения по нокътната плочка.

4. Заключение

Лечението на върхови ампутации с семиоклузивна фолиева превръзка е има редица предимства и е подходящ терапевтичен метод с нисък процент усложнения, при правилен подбор на пациентите.

Библиография:

1. Busa et al. Fingertip Injuries in Children: Epidemiology, Financial Burden, and Implications for Prevention, Hand (N Y). 2017
2. Kunal et al. Management of partial fingertip amputation in adults: Operative and non operative treatment, Injury. 2017
3. Mennen et al. Fingertip injuries management with semi-occlusive dressing, J Hand Surg Br. 1993
4. Prommersberger et al. [Treatment of 3rd degree fingertip frostbite in a mountain climber with semi-occlusive dressings], Handchir Mikrochir Plast Chir. 2001
5. Damert et al. [Treatment of fingertip amputation with semiocclusive dressing], Unfallchirurg. 2012
6. Bensa et al. Semi-occlusive dressing versus surgery in fingertip injuries: A randomized controlled trial, Hand Surg Rehabil. 2023
7. Hoigné et al. Semi-occlusive dressing for the treatment of fingertip amputations with exposed bone: quantity and quality of soft-tissue regeneration, J Hand Surg Eur Vol. 2014
8. Evans et al. A new classification for fingertip injuries, J Hand Surg Br. 2000
9. Muneuchi et al. The PNB classification for treatment of fingertip injuries: the boundary between conservative treatment and surgical treatment, Ann Plast Surg. 2005
10. Chakraborty et al. Fingertip Amputation Reconstruction with VY Advancement Flap: Literature Review and Comparative Analysis of Atasoy and Kutler Flaps, World J Plast Surg. 2021